

Lastniki in izdajatelj: Okrajni odbori SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Urejuje uredniški odbor. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina 490 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din. — Tiska Tiskarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani.

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

STUDIJSKA KNJIŽNICA
NOVO MESTO

OD TEDNA DO TEDNA

Vprašanje Formoze še nadalje zavzema vodilno mesto na prvih straneh časnikov po vsem svetu. Komenatorji in uvodničari razglabljajo o vzrokih in razlogih te zaostritve in zlasti o tem, ali se utegne spopad razširiti.

Na pobudo Nove Zelandije je Varnostni svet OZN začel obravnavati to trenutno najbolj zaostreno mednarodno vprašanje. Ob soglasju ZDA in Velike Britanije so sklenili povabiti predstavnika LR Kitajske na sejo Varnostnega sveta. Sovjetska zveza pa je predlagala kot protukrep, naj vključijo v dnevni red točko o »agresiji ZDA proti Kitajski«.

Ameriški Kongres je dal predsedniku Eisenhowerju na podlagi njegove poslanice pooblastilo, da lahko uporabi ameriško vojsko za obrambo Formoze in za evakuacijo kumintanških čet z manjših otokov, ki leže nedaleč od kitajske obale.

Nekateri politični opazovalci sodijo, da je ta ukrep ZDA sad spoznanja, da se Mao Ce Tung in Ču En Laj nečeta zaplesti v splošno vojno z ZDA, ki bi imela nedogledne posledice za ves svet in da Kitajci z napadi na Tačenske in nekatere druge otoke samo preizkušajo, kako daleč smejo iti, ne da bi trčili ob ameriško vojsko.

Da bi nam bil položaj jasno pred očmi, moramo vedeti, da Formozo loči od kitajskega kopna samo nekaj 109 milj morja in da leže Peskadorski otoki približno na pol poti med Formozo in Kitajsko obalo.

Razdalja torej ni velika. Nasprotni vojski sta si polemikam precej blizu. Zato je razumljivo, če govori britanski zunanji minister Eden o »eksplozivnem položaju«.

Kitajski in sovjetski predstavniki poudarjajo, da gre za vmešavanje v notranje zadeve LR Kitajske, ker so Formozo in bližnji otoki neločljivi del Kitajske, kar da potrjujejo tudi mednarodni dokumenti: katrska deklaracija iz 1943. potsdamska izjava iz 1945. in sporazum o kapitulaciji Japonske, ki je imela te otoke zasedene.

Značilen je odziv britanskih laboristov o tem vprašanju. V britanskem Spodnjem domu je vodja laboristov Attlee v govorniški dvoboj z Edenom rekel tole: »Vsekakor je jasno, da gre v zadevi Formoze in ostalih otokov za intervencijo v državljanski vojni. Nedvomno gre pri tem za akcijo ZDA, ne pa za akcijo OZN.« Razen tega je zahteval, da je treba LR Kitajski dati mesto v OZN, ki ji pripada. Nekaj dni zatem je Attlee v intervjuju laborističnemu časniku »Daily Herald« predlagal, naj bi Čangkajska in njegove sodelavce poslali v preizkušnjo. Formozo nevrtili zbirali, nato pa izvedli plebiscit, na katerem bi ljudstvo odločilo, ali želi biti priključeno h Kitajski in napovedal zahteval, da je treba Formozo izločiti iz ameriškega »obrambnega obroča«.

Eden izmed najvplivnejših ameriških zunanje-političnih komentatorjev Walter Lippmann, kateremu vsekakor ni moč očitati, da »simpatizira s komunisti«, je te dni kritiziral resolucijo ameriškega Kongresa o obrambi Formoze. »Kajče, pravi Lippmann, »da je resolucija pravico do obrambe Formoze in Peskadorskih otokov zasnovala na naših državnih interesih, ne pa na pravnem položaju, ki je nastal po vojni z Japonsko. Se več. Resolucija je napravila iz ZDA v osebi predsednika Eisenhowerja sodnika, ki določa, kakšni vojaški ukrepi so upravičeni na ozemlju, ki je zakoniti del Kitajske.«

Ob koncu lahko za zdaj izrazimo samo upanje, da bodo tudi to zaostreno vprašanje spravili z dnevnega reda z diplomatskimi pogajanjmi. V zvezi s tem je treba opozoriti na še nepotrjene vesti, da bi morebiti utegnile priti do konference o vprašanju Formoze, podobne ženevski, na kateri so lani poleti napravili konec vojni v Indokini. To bi bila vsekakor pametna pot, kajti vojna kot povsod in vedno tudi v tem primeru ne bi mogla rešiti vprašanj, zaradi katerih bi bila sprožena.

Za varnost prometa smo odgovorni vsi

Lani v novomeškem okraju 54 prometnih nezgod — 47 milijonov škode

Prometne nesreče so tudi na naših cestah vedno bolj pogoste. Temu ni vzrok samo povečani promet z motornimi vozili, slabo stanje cest in prometnih sredstev, pač pa tudi nedisciplinirani vsi vrsti vozačev in pešcev. Podatki o prometnih nezgodah lani v novomeškem okraju nas nujno opozarjajo, da moramo vprašati varnost prometa in pravilnega koriščenja prometnih sredstev in naprav posebej mnogo več paznje.

V letu 1954 je bilo na območju novomeškega okraja 54 prometnih nezgod, ki so terjale tudi dve človeški žrtvi. Poleg tega sta bila ubita dva konja, težko poškodovanih najmanj 7 ljudi, laže pa več kot enkrat toliko. Skupna materialna škoda zaradi prometnih nezgod je ogromna, saj znaša okoli 47 milijonov 600.000 dinarjev! Seveda niso v teh številkah zapopadene izgube na zaslužku poškodovanih oseb in vozil ter izguba življenj, ki ji praktično ni mogoče oceniti.

Kateri so glavni vzroki nesreč na cestah? Cestno omrežje v novomeškem okraju je dolgo blizu 447 kilometrov. Ravnanj in dovolj širokih ter dobrih cest v tem omrežju skoraj ni. Voznja po takih cestah zahteva od vozača skrajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno naložen tovorni avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku neke skočil na cesto otrok ali odrasel človek! Ne premisseno hitra voznja je vzrok nesrečnih prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod.

Vinjen vozač je po navadi bolj »korajzen« in seveda manj razsoden, zato so nesreče pri takih voznikih skoraj neizogibne. Tretji vzrok za nezgode so prav gotovo nedisciplinirani pešci in kolesarji, katerih je razmeroma na naših cestah največ.

Kot povedano, naše ceste še zdaleč niso grajene za motorni promet. Vse polno je zavojev in nepreglednih mest. Ceste so zelo ozke in povečini v slabem stanju. Ena od ovir so tudi neprimerni mostovi ali pa samo provizoriji, kot jih imamo še precej. Tudi pestrost prometa na naših cestah ni v prid večji varnosti. Na enih in istih cestah imamo vsa mogoča vozila od velikih avtomobilov s priklopci do vprežnih vozil, kolesarjev in ročnih vozličkov. Posebno poglavje so traktorji, ki so primerni samo za poljska dela, pa jih čisto vidimo na cestah in to še s priklopci. V okraju je registriranih okoli 245 motornih vozil, od avtobusov do motornih koles. Vsa ta vozila tudi niso v dobrem stanju, kar prav tako ni v prid večji varnosti prometa.

Kolesarji in vprežna vozila so gotovo najštevilnejši korist-

nas, ker je najceneje in dokaj praktično. Toda gotovo polovica koles, ki so v prometu ni v predpisnem stanju glede zavor, zvoncev in luči. Koliko je primerov, da se na enem kolesu peljeta dva, ali da je kolo obloženo kot kaka tovarna žival. Potem rezanje ovinkov, ki je pri kolesarjih tako priljubljeno. Poleg tega moramo navesti tudi, da je opaziti prav pri kolesarjih največ brezobzirnosti do pešcev in prometnih predpisov. Lani sta se dogodili v Novem mestu dve taki prometni nezgodi, ki potrjujeta to navedbo na račun kolesarjev. V enem primeru je kolesar podrl invalida in ga težko poškodoval, ker ni imel nikakršnih zavor na kolesu, v drugem primeru pa je kolesarka podrla otroka, ga težko poškodovala, pa se niti ozrla ni nanj, pač pa je jedrno odkurila. Tudi pešci, ki brezbržno križajo ceste, kjer se jim zljubi, so večkrat vzrok prometne nezgode. Posebej to velja za otroke, ki se še poleg tega radi obešajo na razna vozila.

Razumljivo je, da vseh pomankljivosti naših cest ne moremo odpraviti v enem letu. Tu so potrebne velike investicije. Samo ta ukrep tudi ne bi bil zadosten za preprečitev vedno večjega števila prometnih nezgod. Potrebna je predvsem vzgoja vseh, ki uporabljajo prometne naprave in sredstva, od avtomobilista, pa do šolarja, ki križa ceste. Kjer ne gre drugače, je treba vzgajati tudi s kaznimi. Lani je bilo kaznovanih v novomeškem okraju, skupno 1983 kršiteljev cestnih prometnih predpisov, pa vse kaže, da bo potrebno kaznovanje še zaostriti.

Ker je še vedno dokaj nejasnost, kako je z zavarovanjem naših naročnikov in v tem pogledu dobivamo vse polno vprašanj pojasnjujemo:

Vsi naši naročniki, ki imajo vnaprejšnjem naročninu, so zavarovani za primer smrti kot posledice nezgode (naravne smrti ne pridejo v poštev) za 20.000 din in za primer trajne invalidnosti za 40.000 din. Izjema so le naročniki v inozemstvu, zaradi posebnih predpisov Državnega zavarovalnega zavoda, po katerih dosedaj ni imel možnost izplačati zavarovalnice poškodovanih v drugih državah. Tako kot bodo te stvari urejene, bomo zavarovanje razširili še na naše naročnike v drugih državah.

Ker so naši naročniki tudi podjetja in ustanove ter se zavarovanje nanaša tudi na nje, je potrebno, da nam sporoče osebo iz svojega kolektiva, kateri ta zavarovalnica pripada. Nekatera podjetja so nam to že sporočila, ostala pa prosimo, da sporoče čimprej.

Letni zbori sindikalnih podružnic v kočevskem okraju

Na letne občne zbere sindikalnih podružnic so se člani na Kočevskem letos dobro pripravili. Imeli so predvolilne sestanke, na katerih so med drugim razpravljali o postavitvi norm, izdelavi novih tarifnih pravic, plačnem sistemu, bodočem delu sindikatov v komunah in drugo.

Naj omenim, da so v nekaterih sindikalnih podružnicah v letnih zborih imeli letne občne zbere. Tako med drugim sindikalna podružnica Lesnolind-

striškega podjetja Kočevje, Zeleničarji v Ribnici in Kočevju, Gozdna uprava Kočevje, člani sindikalne podružnice na OLO, v KZ Velike Lašče in še nekateri drugi. Na občnih zborih, kjer so izvolili nove odbore, so živahno razpravljali o socialnem zavarovanju, stanovanjskih problemih, tehnično higijenski zaščiti, ki je še marsikje pomankljiva, in seveda tudi o novem plačnem sistemu, tarifnih pravic in drugo. Po poročilih iz teh zborov je bila udeležba članstva zelo lepa — 90 pa tudi več odstotka. Iz vsebine poteka prvih letnih občnih zborov sindikalnih podružnic moramo razbrati, da je ta delavska organizacija uspešno opravila svoje delo v preteklem letu in v korist delovnega človeka, za njegov napredek in izboljšanje življenjskih pogojev.

Naj s tem v zvezi omenimo še zadnje posvetovanje predstavnikov in tajnikov sindikalnih podružnic v Kočevju. Na tem posvetovanju, kjer so se pogovorili o delu za uspešno izvedbo letnih občnih zborov, je sindikalna podružnica rudnika Kočevje na čast III. kongresa sindikatov Jugoslavije, ki bo letos, napovedala tekmovalne vsem sindikalnim podružnicam v okraju.

Pomembno je omeniti še to, da je OSS razpisal posebno anketo, kjer bo v statističnih podatkih prikazano, v kakšnih pogojih živi delovni človek, kvantifikacija in strokovna usposobnost, točno število vseh zaposlenih delavcev in mnoge druge stvari, za katere sedaj še nimamo točnih podatkov. ZEM

Za 10-letnico narodne osvoboditve: knjige Prešernove družbe v vsako hišo!

Ali ste že član Prešernove družbe?

Zive naj vsi naródi — ki hrepene dočakat dan, da koder sonce hodi — prepri iz svéta bo pregnan ...

Dragocena dediščina in velika spodbuda

Dan Prešernove smrti — 8. februarja — je bil izbran, tankorekoc izvoljen za kulturni praznik našega naroda sredi najhujših borb vseh poštenih Slovencev za svobodo. Zrasel je iz osrčja naše revolucije in postal eden njenih dragocenih praporov, ki so zavirali v viharju prihajajoče svobode. Ta prapor je nosil Prešernovo ime. Oznanjal je našo veliko, svobodno pomlad, žarel z geslom nesmrtnega poeta: »Manj strahna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužni dnevi!« Prešernova pesem, Prešernovo ime, ta naš veliki simbol, je navduševal borce v zagriženih narodovskih borbah s fašizmom, čudovita lepota in melodika Sonetnega venca je kot topli žarek sevala v izmučene duše in poltrta srca. Nemara smo se prav takrat jasno zavedli, kaj je Prešeren, kaj njegovo ime in delo pomeni za našo borbo in za bližajočo se svobodo. Bila je velika, čeprav povsem umiljiva misel, da je prav ta kraj, ko so vršale borbe, ko se je zdela kultura odmaknjena v nedosežne višine, da se je prav ta kraj rodil Prešernov dan kot praznik vsega našega naroda. Pešernova umetnost je dragocena dediščina, ki jo je poet iz Vrbe zapustil svojemu narodu, dragocena in večno živa. Prelila se je v tokove našega narodnega življenja, ga nasičevala in ga nasičuje. Njegov klic teptanemu narodu, da se dvigne, njegovo oznanjevanje svobode, lepšega življenja za domovino, se je bil razlegel po vsej tej naši prelepi zemlji, se razlegal vse močneje v srcah in dušah naprednih, svobodoljubnih slovenskih sinov in hčera in se razbodel v veličasten glas, ki je zapel iz srca in gri naših borcev, ustvarjalcev svobode, uresničevalcev davne Prešernove zamisli. Dragocena dediščina je Prešernova umetnost, in prav tako dragocena je dediščina Prešernovega dneva, ki ga je nam ne za arhiv, temveč za živ, vsenarodni kulturni praznik zapustila osvobodilna borba. Od nje izročen, nam mora biti predragocen, da bi ga lahko imeli samo za neko običajno praznovanje, samo za lepo ctiko, ki bi je danes nalepili na naše narodno telo in se pobahali, češ: Prešernov dan imamo, Prešerna imamo. Novi človek naše socialistične domovine ne sme poznati samo Prešernovega imena, najviše vrednote naše kulturne tvornosti, ne sme govoriti o kulturi, temveč mora biti z njo prežet v vsem svojem udejstvovanju, v vsem svojem prizadevanju za napredek, za blaginjo, za srečo, za čim popolnejšo socialistično stvarnost svoje resnično nove domovine. Nenehna skrb za dvig naše vse ljudske kulture, za izobraževanje, za kulturnost, za čistočo socialistične morale — to je osnovni namen Prešernovega praznovanja, to je namen Tedna naše kulture, Prešernov dan pa naj bo naš vsesplošni ljudski letni zbor, kjer pretrečamo, kaj smo v tem oziru storili in kjer pripravimo nove načrte za novo, še bolj vedno in prizadevno delo na polju naše kulture in prosvete.

Prešernova umetnost nam je za to prizadevanje velika spodbuda, in prav taka spodbuda je zamisel naših borcev-partizanov, ki so začeli v krvavih borbah praznovati Prešernov dan, kot radostno oznanjenje, da narod, ki ima takega genija kot je Prešeren, ne bo strl niti pod železnimi petami fašizma. In vprašamo se ob tem dnevu: je naša skrb za prosvetno in kulturno rast našega naroda tako velika, da smo lahko ponosni nanjo, kakor smo ponosni na Prešernovo ime? Pred desetimi leti, zadnjih, je bil Prešernov dan praznovan in še nesvobodni domovini, še s puško v roki, še s krvjo naših sinov in hčera na čelu. Deset let se od takrat. Naj bo letošnje praznovanje Prešernovega dneva, ki ga je nam ne za arhiv, temveč za živ, vsenarodni kulturni praznik zapustila osvobodilna borba. Od nje izročen, nam mora biti predragocen, da bi ga lahko imeli samo za neko običajno praznovanje, samo za lepo ctiko, ki bi je danes nalepili na naše narodno telo in se pobahali, češ: Prešernov dan imamo, Prešerna imamo. Novi človek naše socialistične domovine ne sme poznati samo Prešernovega imena, najviše vrednote naše kulturne tvornosti, ne sme govoriti o kulturi, temveč mora biti z njo prežet v vsem svojem udejstvovanju, v vsem svojem prizadevanju za napredek, za blaginjo, za srečo, za čim popolnejšo socialistično stvarnost svoje resnično nove domovine. Nenehna skrb za dvig naše vse ljudske kulture, za izobraževanje, za kulturnost, za čistočo socialistične morale — to je osnovni namen Prešernovega praznovanja, to je namen Tedna naše kulture, Prešernov dan pa naj bo naš vsesplošni ljudski letni zbor, kjer pretrečamo, kaj smo v tem oziru storili in kjer pripravimo nove načrte za novo, še bolj vedno in prizadevno delo na polju naše kulture in prosvete.

Zbor sindikalne podružnice uslužbencev OLO Kočevje

Lepo bilanco svojega dela je pred kratkim podala na letnem občnem zboru sindikalna podružnica uslužbencev državnih ustanov OLO Kočevje. Poročilo predsednika upravnega odbora podružnice je pokazalo, da je sindikalna podružnica v lanskem letu organizirala tečaj za strojepejske, prav tako pa nekaj predavanj in podobno. Navzlic temu je predsednik navedel, da se še vedno dobe posameznim uslužbencem, ki nimajo pravega odnosa do strank in da ta odnos uravnavajo po obliki stranke. Dogodi se, da boljše obličene stranke nazivajo celo z gospodji in gospodičami, slabše obličene stranke pa odpravijo na nevljuden način. Res so taki primeri vedno redkejši po zaslugi politično - vzgojnega

VREME
za čas od 5. do 13. februarja
Ohladitev s pogostimi padavinami, ki se bodo konec tedna spremenilo v sneg.

Sprejet je proračun LR Slovenije za leto 1955

Ljudska skupščina Slovenije je pretekli teden po daljši razpravi sprejela družbeni plan in proračun za leto 1955. Družbeni plan predvideva povečanje družbenega produkta v letu 1955 za okoli 15

Pred desetimi leti so tuji in domači okupatorji divjali v zadnjem obupnem sovraštvu. Januarja 1945 je na tisoče beguncev iz Drežnice na Hrvaškem, ki so bežali pred ustaši v Zumberak, našlo začasno zavetje in bratsko pomoč v Črnomlju. Na sliki: stara mati z otroki, od katerih je eden v zadnjem bipu ušel ustaškemu klavcu in nosi na vratu še sledove noža.

Rez v vinogradih

Star slovenski pregovor pravi, da je rez v vinogradih že polovica trgatve. Pri tem je seveda mišljena pravilno opravljena rez. Ker so ponekod naši vinogradniki izkoristili letošnji milo zimo in že obrezali svoje vinograde, drugod pa bodo to storili proti koncu zime, je prav, da o tem prvem, lahko pa recemo, tudi najvažnejšem delu v vinogradih, povemo malo več.

Sicer se čudno sliši, ampak stara vinogradniška literatura uporno trdi, da je bila prvi rez za pravzaprav koza, ki je s tem, da je obzrla oziroma obgrizavala mladice vinske trte, opozorila na izredno dobre pogoje rezi. Danes predstavlja vsakoletna rez v bistvu važnega vinske trte in nič drugega. Če bi trte ne vzgajali na ta način, bi se tako razrasla, da bi vsak prehod po vinogradu bil nemogoč, grozdi bi pa sploh ne dozoreli. Trta bi kmalu oslavela in različne bolezni in škodljivci bi se na njej kar dobro počutili.

1. Kakšno sorto imamo pred seboj. Dosedanja praksa nas je učila, da sorte, ki imajo velike grozde in debele jagode, režemo na kratko, to se pravi samo na reznike. Sorte, ki imajo majhne grozde in bolj drobne jagode pa so priporočljivi rezni na dolgo, to je na šparone. Razni poskusi v ta namen, pa so pokazali, da je pri daljši rezi rezultat precej boljši. Zato priporočamo dolgo rez ali rez na šparone pri vseh sortah brez ozira na debelost jagod, če le moč trsa in podlaga to dopuščata.

2. Gnojenje vinograda je važno čim prej, saj vemo, da vinogradu, ki je bolj pogojen, lahko vedno nekaj več nalagamo.

3. Starost vinograda je tudi važen čimtelj, ker mladim vinogradom, ki so komaj začeli roditi, ne smemo toliko nalagati kot starim, ki so v polni moči. Vinograd, katerega nameravamo obnoviti obrežemo zna smrt, to se pravi kolikor mogoče, da ga izkoristimo.

4. Po bogatih letnih nalagamo trsu nekaj manj, da mu damo možnost, da se okrepi.

5. Vinogradom, si so trpelj zaradi raznih bolezni, škodljivcev in elementarnih nesreč tudi ne

smemo nalagati preveč, da jih s tem ne oslabimo še bolj.

6. Čas rezi spada v čas zimskega počitka, navadno pa režemo kakor hitro izgine sneg in se je zemlja že primerno osušila. Poskusi so nam pokazali, da trta, ki jo obrežemo jeseni ali proti koncu zime spomladi preje odžene ter ima več časa za vegetacijo, podvržena pa je nevarnosti spomladanskih pozeh. Nasprotno pa se lahko s pozno spomladansko rezjo izognemo spomladanskim pozehi. V krajih, kjer so spomladanske pozeh pogoste, svetujemo pozno rez. Kar se soljenja trte tiče, ni tako škodljivo, kot nekateri mislijo, razumljivo pa je, da ni soljenje dobro za mlado trto, dokler še ne rodi, zato tako trto obrežemo v jeseni ali proti koncu zime.

Na splošno bomo v naših vinogradih na Dolenjskem imeli letos bolj enostavno rez, kot pa smo jo imeli lansko leto po katastrofalni pomladanski pozehi v letu 1953, vendar tudi letošnje svetujemo opreznost pri tem delu, saj stari vinogradniki rek, ki pravi: Trta na škarjah rodi! velja za zmeraj.

Ing. Lojze Hrček

Prešernov dan naj postane poslednji povsod dan volil kulturnim ustanovam in društvom ter dan nagrad in pohval kulturnim in prosvetnim delavcem. Letošnji kulturni teden bodi namenjen predvsem ljudskim knjižnicam in čitalnicam, njihovim ureditvi in bogatitvi. Knjižna akcija daje za to dovolj možnosti in ugodnosti. S pomočjo vseh družbenih čimteljev, ki razpolagajo z denarjem, naj bo letos položen temelj za stalen in neprekinjen razvoj ljudskih knjižnic. Tako naj postanejo te knjižnice ob stalni skrbi vse naše družbe v vsaki občini poleg šole temeljna prosvetna ustanova, vsem dostopna in bogat vir znanja, duševne obogatitve in lepega razvedrila.

(iz razglasa Izvršnega odbora Ljudske prosvete Slovenije)

Valentin Čarman:

Pojasnilo gozdnim posestnikom

(Nadaljevanje) glede izvajanja predpisov o gospodarstvu v gozdovi

Po istih kriterijih kot je razdeljen republiški plan sečneje lesa na posamezne okrajne, je okrajni plan razdeljen na posamezne občine, to je v skladu s proizvodno zmogljivostjo gozdov in po načelu trajnega gospodarjenja z njimi. Ta plan izdela Okrajna uprava za gozdarstvo ob sodelovanju okrajne in občinskih gozdarskih komisij. Vzpredno s tem se izdela plan gozdnogovojnih, gozdnogovojnih in gozdnotehničnih ter drugih del.

Okrajna uprava za gozdarstvo določa rok, v katerem morajo gozdni posestniki, ki žele sekat les, vložiti prošnje za izdajo sečnega dovoljenja. Rok za vlaganje prošnje je javljen občinam s posebno okrožnico in vsemi navodili, ki o tem, na krajevno običajen način, obvesto gozdne posestnike. Prošnja se vloži na posebni tiskovini na tisti občin, na katere območju je

gozd, v katerem želi prosiček sekat. Vse prošnje za sečno lesa, ki so vložene v določeni roku, so takse proste. Vsaka občina mora voditi poseben seznam vloženih prošenj za sečno lesa s potrebnimi podatki. Po preteku roka za vlaganje prošnje se seznam zaključijo in ugotovi celotna zaprosena količina lesa za posek, ločeno po drevesni vrsti, za lastno porabo in prodajo.

Tu moramo pripomniti, da uredba o sečni lesu v členu 7. v tretjem odstavku sicer določa, da se prošnje za sečno dovoljenje vlagajo pri pristojni občini le v primeru, kadar je tudi rešitev v njeni pristojnosti, to je kadar gre za izdajo sečnega dovoljenja do 10 prm drv za lastne potrebe prosilca. Ne glede na to določbo pa smo mnenja, da bo reševanje prošnje po opisanim postopku mnogo bolj življenjsko in objektivno, kot pa če bi jih reševala Okrajna uprava za gozdarstvo neposredno.

Ze v času vlaganja prošnje gozdarski organi pregledajo gozdove posameznih prosilcev in dajo k vsaki prošnji svoje strokovno mnenje. Ko so vse prošnje opremljene s strokovno izjavo pristojnega gozdarskega organa, je naloga občinske gozdarske komisije, da jih ob sodelovanju pristojnih gozdarskih organov temeljito pregleda in nanje stavi predloge za rešitev. Kot osnova za reševanje ji služi po družbenem planu določena količina lesa za posek, ki je nikakor ne sme prekoračiti, in strokovno

mnenje gozdarskih organov v pogledu stanja gozdov, zaloge lesa, letnega prirastka in sečnje iz prejšnjih let. Ob brez-pogojnem upoštevanju gor-njih kriterijev pa je v ostalem v celoti prepuščen gozdarski komisiji, da po lastni objektivni presoji ob poznavanju socialnih razmer posameznega prosilca predlaga, komu in kakšna količina lesa naj se odobri za posek ter izda sečno dovoljenje. Po uredbi o sečnih gozdnega drevja, člen 4., je v kompetenci občinskih gozdarskih odborov, da sami izdajo sečna dovoljenja za posek do 10 prm drv za lastno uporabo prosilca.

Iz gornjega je razvidno, da naloge občinskih gozdarskih komisij niso ravno lahke, delo samo pa dokaj nehalno in odgovorno, zato zahteva dobrih in vestnih ljudi, ki temeljito poznajo socialne in go-spodarske prilike posameznega prosilca, po možnosti tudi stanje gozdov in vsaj v splošnem gospodarske predpise. Pri reševanju prošnje morajo upoštevati, da se bodo po izdanih sečnih dovoljenjih še pojavile nujne potrebe, ko bo treba izdati sečno dovoljenje ali sečni nalog. Za kritje takih primerov je nujno, da se pusti v rezervi 15 do 20% po planu odobrene količine, sicer ni pozneje nobene možnosti več, ker te količine ni dopustno preseči. To bo menda razumljivo tudi gozdnim posestnikom - prosilcem, da je za primer kake nujne potrebe le dobro imeti kako rezervno.

(Nadaljevanje sledi)

Sami skrbe za surovine

Destilacija »DANA« na Mirni pri Trebnjem je majhno podjetje, ki pa se naglo razvija. Z izredno kvalitetnimi izdelki si je osvojilo trg, ne toliko na Dolenjskem kot v ostalih krajih republike, in že zdaj ne more zadostiti vsem naročilom. Zlasti so čislani izdelki tega podjetja malinovec, brinovec, pelinkovec in pa mineralni liker. Posebno slednjega zelo cenijo tudi domačini in pridno segajo po njem. (Mirno grede povedano, da smo med dobavitelje Dolenjskega lista za letošnje žrebanje uvrstili tudi nekaj teh kvalitetnih proizvodov destilacije »DANA« z Mirne.)

Da bi podjetje povečalo in moderniziralo proizvodnjo, je lani dobilo kredit za novo stavbo in nakup nekaterih strojev. Stavba je že pod streho in tudi najpotrebnejše stroje imajo kupljene tako, da bodo že letos polni lahko pričeli s povečano proizvodnjo. V novih prostorih in z novimi stroji računajo, da se bo proizvodnja povečala za pet do desetkrat.

Ker se pridobi najboljši malinov sok iz dolenjskih malin (zaradi posebno ugodnega podnebja), je podjetje pričelo z urejevanjem nasadov, da si tako zagotovi čimveč surovine, ki bodo seveda tudi najceneje. V jeseni so že zasadili 1 hektar površin z malinami, 1 hektar pa s črnim ribezom in agrosom. Če se bo nasad kolikšak obnesel, ga bodo v treh letih povečali skupno na 8 hektarjev. Tako si bo podjetje oskrbelo znatno količino surovine za predelavo, obenem pa bo seveda tako kod doslej odkupovalo vse potrebne surovine od nabiralcev.

Cepljenje proti kokoši kugi na Kočevskem

Te dni se začena po vsej Sloveniji pa tako tudi v kočevskem okraju velika akcija: Cepimo kokoši proti kokoši kugi. Cepilno jih obvezno in brezplačno.

Mislim, da je prav, če se o tej akciji nekoliko pomenimo, zakaj je potrebna in kako jo nameravamo izvesti.

Menda ni pri nas kmeta in kmetice, pa tudi skoraj ne meščana, ki ne bi vsaj alšjal za kokošo kugo. Mnogi so, šal, sami poskušali, kako nevarna in zahrbtna bolezen je to. Saj čez noč ali največ v nekaj dneh lahko umre več kokoši, ki jih imas. Pa ne samo tebi! Če se je kuga enkrat pojavila v vasi, ne bo prenehala prej, dokler ne bo poginil ves kurji rod v vasi ali vsaj v njenem večjem delu!

Kokošja kuga povzroča gospodarski izgubo vsako leto velike izgube. Ne le, da pomori veliko število kokoši in s tem zmanjšuje preskrbo z jajci in kurjim mesom, kuga je kriva tudi, da ne moremo izvažati niti onih količin jajc in kokoši, ki bi jih morda lahko. Vsaka država uvoznica se namreč boji, da ne bi uvozila z jajci še kuge. In, ker se kuga prenaša tudi z drugo perutnino, ki sicer ne zboli, se branijo uvažati tudi goske, purane itd., kar bi za našo državo predstavljalo lep dohodek.

Te dni sem bral, da je bilo v Ljubljani 1. 1954 samo na jaičih zaradi kokoše kuge 48 milijonov škoda! Kolikšna je bila ta škoda v kočevskem okraju, ne morem reči, ker se naši ljudje še niso navadili, da morajo javljati občinski ljudskim odborom ali postajam ljudske milice pogin živali, pa torej tudi kokoši! Vem le toliko, da je bila lani v samem Kočevju skoraj v vsaki hiši žalost za putkami, ki jih je pobrala kuga. In to v Kočevju, kjer so jajca redka in dragocena stvar! Vem tudi to, da so skoraj v vseh vaseh od Färe do Broda na Kolpi lani bili le redki, ki so obdržali vse svoje kokoši. Nadalje vem, da so v Sodražici na vsem Ribni-nice pa v Dobropolju in še kje jokale in kiele gospodinje, ker jim je kokošja kuga vzela prenekateri dinar, za katerega so računale, da jim ga bodo znesle putke!

Pri tej bolezni je nerodno tudi to, da nimamo uspešnih zdravil, kadar se že pojavi.

Pač pa imamo zanesljivo sredstvo, ki prepreči, da bi se bolezen pojavila in raznesla. To je zaščitno cepjenje s tako imenovano »Mukteswar« vakcino.

Da bi zaščitili kurji rod, zagotovili prebivalstvu jajca in kurjetino, tistim predelom pa, ki se s tem bavijo, omogočili izvoz jajc in perutnine, smo se letos v vsej Sloveniji odločili, da kokoši pravočasno - preden se bolezen pojavi v večji meri - cepimo proti kokoši kugi. Državni sekretariat za gospodarstvo LRS je naročil in deloma omogočil, da bo to cepjenje za lastnike kokoši brezplačno, zato pa tudi obvezno! Zal pa ni sredstev, da bi to izvedli povsod, da bi cepili kokoši pri vseh lastnikih. Zato je določeno, da se cepijo samo

v strnjelih naseljih in to v onih predelih, kjer se bolezen večkrat pojavlja.

V kočevskem okraju bomo torej cepili kokoši v občinah Kočevje, Kostel, Mozelj, Osilnica, Ribnica, Sodražica in Videm-Dobrepolje, in to le v strnjelih naseljih, ob večjih cestah in pa, seveda tam, kjer bi se bolezen že pojavila.

Cepili bomo po hišah. Občinski ljudski odbori bodo razglasil, kdaj bo cepljenje v posameznih občinah oziroma vaseh. Lastniki bodo morali ob označenih dnevih kokoši zapreti, dokler ne bodo cepljene.

Cepljenje samo je zanesljivo, če so cepljene kokoši še zdrave. V primerih, ko so kokoši že bolele ali pa samo okužene, a še ne kažejo znakov bolezni, kokoši kljub temu cepitvi vsekane poginejo.

Včasih se po cepitvi zgodi, da kokoši nekaj časa ne nosijo jajc, jih nosijo manj kot sicer ali pa nekaj časa nosijo jajca z mehko lupino. Vsi ti pojavi pa navadno po 3 do 4 tednih izginejo. Pravijo, da kokoši, ki poražejo po cepitvi enega od teh znakov, tem bolj zanesljivo postanejo odporne proti bolezni. Tudi pravijo, da je dobro nekaj

dni po cepitvi krmiti kokoši s toplo krmo in napajati z mlečno vodo. Če to drži, ne vem. Skoduje gotovo ne!

Ker se je letos v našem okraju v dveh vaseh že pojavila kokošja kuga, moram opozoriti na sledeče: kokoši, ki so zbolele, takoj zakoljete in pojete, ker ozdravele skoraj gotovo ne bodo! Odpadke od zaklanih kokoši (perje, čreva, blato) sežgite ali globoko zakopajte! Ne dajte nikoli v jedlo, jame ali v vodo in ne dajte jih ciganom, ker s tem samo širite bolezen. Kurnike in druge prostore, kjer so se zadrževale kokoši, dobro očistite, operite z vročo vodo in prebelite! Vse odpadke in ostanke sežgite. Vsa krma obolenja ali poginjala javite občinskemu ljudskemu odboru, postaji ljudske milice ali naravnost veterinarju. Se to: Cepljenje je obvezno v onih krajih, ki jih določijo OLO in je zato tudi brezplačno. Kdor ne bi dal kokoši cepiti, krši temeljni zakon o varstvu živali pred kužnimi boleznimi in bo kaznovan. M. O.

POPRAVEK

V zadnji št. Dol. lista, v članku Nov podporni član Prešernove družbe, je neujna pomena, Piscec, kar je domače ime za poštvovalnega poverjenika Prešernove družbe Janeza KOPSETA. V istem članku je izpadlo ime nove podpornice PD Marije Jerman, šivilje.

Tov. Kopše je do 1. februarja nabral skupno 50 podpornih članov PD, kar izpolnjuje, da se naši delovni ljudje bodo zavedajo pomena te naše knjižne družbe. Podpornica za posameznika je od 500 din naprej.

Načrt dela DPM v Šentjerneju

Po pravici povedano smo se ustanovitve DPM nekako ball. Toliko je že organizacija, sedaj pa še ena več, za delo pa vedno eni in isti ljudje. Toda pereči problemi šolskih otrok so bili tisti, ki so opozorjali, da je le treba nekaj storiti. Učiteljsko se je lotilo dela. Na vsakih roditeljskih sestankih je obrazložilo potrebo in pomen društva, pridobilo starše ter tako zbralo okrog 140 članov. V torko je bil ustanovni občni zbor. Dobra udeležba na zboru in zanimanje za naloge društva je pokazalo, da društvu ne bo manjkalo plodnih tal. Članarina je bila določena le 5 din mesečno, zato pa naj bi vsak, kdor more, dodal še prostovoljne prispevke, tako je predlagal tov. H. iz Smarja. Plan dela, ki je bil sprejet, je bil naslednji: 1. Pomoč pri reševanju problema pogibljenosti sodelovanje med domom in šolo, razširitev akcije proti alkoholu in kajenju med mladino, pomoč slabotnim otrokom s hrano, obsežno izvedbo Novoletne jelke, organizacijo tomlote itd. Načrtno delo se je porazdelilo na 7 sekcij, ki jih vodi učiteljsko, sodelujejo pa tudi drugi. Kako si utira društvo pot med ljudi, kažejo razni primeri, ki jih je bilo treba v teh mesecih reševati. Nezakon-skemu otroku grede vse pravice in tako je mater, na njeno prošnjo, podprlo v njenih prizadevanjih tudi DPM. V drugem primeru je šlo za šolskega otroka, ki je brez staršev, pa je moral živeti v nemoralnem okolju. Bile so razprave in posvetovanja, katerih sklepe so izvršile članice

sekcije za zanemarjeno mladino. Tudi pri dorasčajoči mladini zastavlja društvo svoj vpliv, zlasti glede alkohola in kajenja. So pa še pastriški in rejenci, ki so deležni skrbi DPM. Obiski v družinah, ki imajo rejence, so pokazali prav lepo sliko.

Ob Novoletni jelki, za katero so prispevala vsa naša podjetja, občina, okraj in Zveza DPM v znesku ca. 50.000 din, se je razdelilo preko 600 šolskih otrok in lepo število predšolskih. Vse jim je bilo v veselje - dobro pecivo, ki so ga spekle gojenke gospodinjske šole, krasne pomaranče, nogavice, pa tudi kolektivna darila so bila dobrodošla. Toda vse to je že minilo in novo delo priganja - že se razgovarjajo o organizaciji tomlote, ki mora uspeti, da bodo mogli dobiti slabotni in oddaljeni otroci v šoli tople obroke hrane. Veseli nas, ko vidimo, da raste zanimanje za DPM. Kar spetoma me ogovori tov. N. iz Šentjerneja: »Tovarišica, mene in ženo vpišite v to društvo, ali naj takoj plačam?« In druga tovarišica vprašuje: »Kdaj bom dobila izkaznico in tudi znak bi rada.«

POŽAR NA ROBU

V soboto 22. januarja malo pred nastopom noči, je nenadoma začelo goreti v pisarni kmetijske zadruge Rob. Požar je nastopil iz nepojasnjenega vzroka. Pisarna je bila v zgornjem prostoru stavbe v podstrešju, stene so bile lesene. Požar se je z veliko naglico razplamtel, tako da je kljub hitri intervenciji gasilcev iz okoliških krajev napravil veliko škodo zadrugi, predvsem pri dokumentih. Pisarna s podstrešjem je pogorela, dočim so spodnji prostori, kjer ima zadruga svoje trgovine in skladišče suhe robe, ostali čeli, za kar se je treba vsekakor zahvaliti poštvovalnim gasilcem in vsem, ki so pomagali v borbi proti požaru.

LJUDSKA UNIVERZA V NOVEM MESTU je v prvem polletju tega šolskega leta vodila tri jezikovne tečaje za angleški in tri za nemški jezik, razdeljene na začetrski, nadaljevalni in konverzijski tečaje. Udeleževali so se jih odrasli in šolska mladina. V februarju se vsi ti tečaji nadaljujejo. Priljubljen je jim pa lahko tudi one osebe, ki jih v prvem polletju niso obiskovale, a imajo za vključitev v tečaj dovolj predznanja. - Razen navedenih so pa pripravljena še dva nova tečaja: ZACETNIŠKI NEMŠKI in ZACETNIŠKI ITALIJANŠKI tečaj, namenjena v prvi vrsti odraslim in dijakom višjih razredov. Vpisovanje v tečaje se vrši po članu in vodstva zadrug.

Slaba organizacija kmetijskih tečajev pri KZ

OKZ v Novem mestu je obvestila vse kmetijske zadruge, naj bi se prijavile za 2 do 3 dnevne kmetijske tečaje, na katerih bi kmetijski strokovnjaki predelali vsa vprašanja sodobnega kmetijstva za povzdigo pridelkov, oziroma govorili o vseh raznih olajšavah, ki jih v ta namen daje ljudska oblast.

Za tečaje se je prijavilo veliko zadrug in povedni so vse potrebno dobro pripravile. Je pa tudi nekaj zadrug, ki so

se za tečaje slabo pripravile. Zgodi se, da na domenični dan pride predavatelj, pa se znajde pred zaprtimi vrati in nezadurjenimi prostori ter mora čakati na obiskovalce tečaja. Če človek vpraša, zakaj je tako, ljudje odgovorijo, da niso bili obveščeni, da ne vedo za predavanje ne članj KZ ne otroci v šoli. Dolžnost slehernega odbornika KZ je, da v svojem okolišu obvesti vse kmetovalce ter da pridejo tudi sami in tako z lepim zgledom privabijo še ostale.

Le tako bodo vsi zadrudniki in ostali deležni prepotrebne-ga pouka za svoj poklic, stroški za KZ pa bodo čimbolj koristno služili skupnosti. Brez pouka, znanja in poskusov ne bomo napredovali, ampak le zaostajali, in pozneje tarnanje ne bo nič pomagalo. Tega se dobro zavedajte vsi, zlasti pa članu in vodstva zadrug.

Novomeški veslaški klub 'Krka' pred novimi nalogami

Marsikoga je začudil belo-zeleni plakat, ki je pozival novomeške veslače na III. redno letošnje skupno sedanj, ko smo v sredi zime, misliti na veslanje! Tako so pač mislili in sodili mnogi, ki jim delovanje kluba ni znano.

V začetku januarja so se zbrali v Sindikalnega donu člani VK Krke in polagali obračun o svojem delu v letu 1954. Kar lepo številno jih je bilo, žal pa so bili pogoščani valjeni gostje in predstavniki drugih organizacij.

Z zanimanjem so člani postužali poročilo odbora o delovanju kluba. Bogata je bila sezona za tako mlad klub, kakor je novomeški.

II. Dolenjska regata, katere so se udeležili vsi slovenski veslaški klubi in VK Korana iz Karlova je bila uvod v veslaške prireditve v Sloveniji. Določeni četverci so dosegli druga mesta v svojih disciplinah razen članskega, ki je v močni konkurenci izpadel v predtekmovanju. Ekipo je v članskih disciplinah zmagala VK Savica iz Ljubljane, ki je osvojila pokal Veslaške zveze Slovenije v mladinskih disciplinah pa VK Korana, ki je osvojila pokal LOMO Novo mesto. Ta prireditve, ki je privabila mnogo občinstva, je utrja nadaljnji razvoj veslaštva v Novem mestu.

Ekipe so po regati vestno trenirale in pripravljale na Veslaško prvenstvo FLRJ, ki se je vršilo v Mariboru 31. julija in 1. avgusta. Na tekmovanje sta odšli dve ekipi, mladinski čtet-

renih čolnih, kateri pa so vedno najslabši.

Torej tekmovalna sezona je bila zelo pestra. Za to, da se je klub lahko udeležil vseh teh tekmovalnih, ki so vezani z ogromnimi stroški, pa se mora članstvo zahvaliti OKZ Novo mesto, kateri ga je denarno podprl.

Na občnem zboru so se člani precej porazgovorili o teh tekmovalnih, še več pa je bilo govora o bodočem delu, tekmovanja, učenje novincev in tečaj za voditelje so bili lani na edinem četvercu. Na slovenskem prvenstvu pa so veslači Bleda za uspešno delovanje kluba poklonili VK Krki še en četverec. Težavno delo je bilo tudi zato, ker ni bilo prostora, za shranjevanje čolna in za sestajanje članstva. Upravni odbor je izvedel vse predpriprave za gradnjo razmerne. Povsod je našel veliko razumevanja Veslaška zveza Slovenije, LOMO Novo mesto in OKZ Novo mesto so kluba že nakazali svoje prispevke. Izdelani so načrti in pripravljen prostor za gradnjo čolnarne.

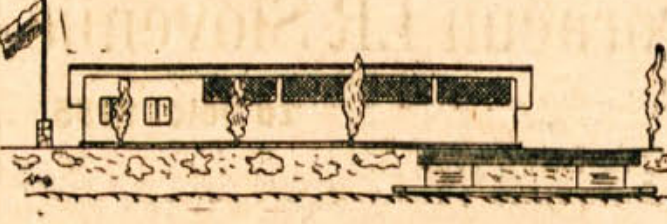
Obstojna dela, predvsem mizarska in ključarska, bodo izdelali člani društva - obrtniki. Vso zunanjo ureditve pa bodo opravili člani s prostovoljnimi delom. Čolnarna bo dolga 34 m široka 5 m, ter bo v njej prostora za osem tekmovalnih čolnov. Poleg klubske sobe bo opremljena tudi z garderobo in sanitarnimi napravami. Brež Krke bo očiščen in urejen, na vodi pa bo splav za pristajanje čolnov.

Letošnje leto je leto, ko pripravljamo 10. obletnico osvoboditve. Na skupščini so člani sprejeli predlog, da v proslavo tega zgodovinskega dogodka otvorijo 34. aprila svojo čolnarno in klubske prostore s svečanostjo in tekmovanjem v proslavo 10. letnice osvoboditve. Vendar to ni edina naša plovna park, zgraditi čolne za naše najmlajše pionirje. Pionirji zaradi fizične neodpornosti še ne smejo veslati na tekmovalnih čolnih. Ker pa je zanimanje za veslanje pri njih največje, je potrebno, da se prilože veslanja na lažjih čolnih.

Članstvo kluba je malotevnilno, predvsem so v njem vključeni valenci, pomočniki in uslužbenci. Malo je dijaških mladinec. Tudi pri njih je potrebno vzbuditi veselje do tega športa.

To je v skopih besedah omenjen delovni program, ogledajo si še tekmovalnja, ki se bodo vršila v okviru kluba. Veslaške zveze Slovenije in Jugoslavije, O kolektarju ter prireditve za skicpala skupščini. Na Veslaške zveze Slovenije, katere je pohvalila delovanje novomeškega kluba.

Kot odgovorna prireditve bo 'Istrska regata' v Portorožu maja meseca. Junija bo III. Dolenjs-

Idejna skica čolnarne in splava - pogled s Krke

stavljam 10. obletnico osvoboditve. Na skupščini so člani sprejeli predlog, da v proslavo tega zgodovinskega dogodka otvorijo 34. aprila svojo čolnarno in klubske prostore s svečanostjo in tekmovanjem v proslavo 10. letnice osvoboditve. Vendar to ni edina naša plovna park, zgraditi čolne za naše najmlajše pionirje. Pionirji zaradi fizične neodpornosti še ne smejo veslati na tekmovalnih čolnih. Ker pa je zanimanje za veslanje pri njih največje, je potrebno, da se prilože veslanja na lažjih čolnih.

Članstvo kluba je malotevnilno, predvsem so v njem vključeni valenci, pomočniki in uslužbenci. Malo je dijaških mladinec. Tudi pri njih je potrebno vzbuditi veselje do tega športa.

To je v skopih besedah omenjen delovni program, ogledajo si še tekmovalnja, ki se bodo vršila v okviru kluba. Veslaške zveze Slovenije in Jugoslavije, O kolektarju ter prireditve za skicpala skupščini. Na Veslaške zveze Slovenije, katere je pohvalila delovanje novomeškega kluba.

Kot odgovorna prireditve bo 'Istrska regata' v Portorožu maja meseca. Junija bo III. Dolenjs-

Naši predsednici - Pepci Majcnovi v slovo

Komaj mesec dni je od tega, ko si bila še med nami polna načrtov za bodočnost. Tako nepričakovano in nenadoma te je kruta bolezen istrgala iz naših vrst in s tem močno prizadela tvoje sodelavke, ki te niso spoštovale in ljubile samo kot vzorno slovensko mater in poštovno aktivistko za časa NOB, temveč tudi kot pionirko-borko za enakopravnost žene v našem novem družbenem sistemu. Bila si nam svetla zgled v temi

S svojim delovnim članom kot članica zadruge, odbornica poljedelske semenskega oddelka KZ in OZZ, odbornica nadzornega odbora KZ in predsednica našega odbora, si neprestano izpolnjevala program dela naprednih kmetijskih proizvajalk in dosegla v praktičnih poiskih izredne uspehe. Vsa tvoja predlog in nasvet nam je bil dragocen in v izvajanju koristen.

To je bilo zadnje torišče tvojega živga udejstvovanja - izstavljanje v borbi za dvig kmetijske produkcije, s ciljem dvigati življenjsko raven vsem delovnim ljudem in prispevati svoj delež skupnosti.

Teško bo premostiti praznino, ki je nastala za teboj. Podvojile pa bomo vse sile, da se tvoji poštovnosti v delu oddolimo!

Novo mesto, 31. januarja 1955.

OKRAJNI ODBOR ZVEZE ZADRUŽNIQ NOVO MESTO

Komaj mesec dni je od tega, ko si bila še med nami polna načrtov za bodočnost. Tako nepričakovano in nenadoma te je kruta bolezen istrgala iz naših vrst in s tem močno prizadela tvoje sodelavke, ki te niso spoštovale in ljubile samo kot vzorno slovensko mater in poštovno aktivistko za časa NOB, temveč tudi kot pionirko-borko za enakopravnost žene v našem novem družbenem sistemu. Bila si nam svetla zgled v temi

S svojim delovnim članom kot članica zadruge, odbornica poljedelske semenskega oddelka KZ in OZZ, odbornica nadzornega odbora KZ in predsednica našega odbora, si neprestano izpolnjevala program dela naprednih kmetijskih proizvajalk in dosegla v praktičnih poiskih izredne uspehe. Vsa tvoja predlog in nasvet nam je bil dragocen in v izvajanju koristen.

To je bilo zadnje torišče tvojega živga udejstvovanja - izstavljanje v borbi za dvig kmetijske produkcije, s ciljem dvigati življenjsko raven vsem delovnim ljudem in prispevati svoj delež skupnosti.

Teško bo premostiti praznino, ki je nastala za teboj. Podvojile pa bomo vse sile, da se tvoji poštovnosti v delu oddolimo!

Novo mesto, 31. januarja 1955.

OKRAJNI ODBOR ZVEZE ZADRUŽNIQ NOVO MESTO

Najstrožja kazen za zločin na državnem posestvu Borovcu

Moriclec Gorjup obsojen na smrt na vislicah

Teško si naveden človek predstavlja, kaj se je dogajalo v mali stanovanjski sobici državnega posestva Šnežnik pri Borovcu 10. aprila 1953 zvečer. Bežno sliko si lahko ustvarimo samo iz zapisnika preiskave in prvega priznanja zločinca. Razprava sama je samo potrdila, da je pokojni mladi Mlakar postal žrtev skrajno surovega in zakrnjenega zločina, kakršnih v najboljših gnusnih kriminalnih dejanjih težko najdemo.

Na omenjenem posestvu je bil med drugim zaposlen tudi takrat 23 letni Karel Gorjup, rojen pri Sv. Petru pri Celju. Z njim vred je nekaj dni stanoval v isti sobi 19 letni Jože Mlakar, ki je bil tudi zaposlen na posestvu. Vsi, ki so Mlakarja poznali, ga opisujejo kot zelo mirnega in pridnega mladčenca. To lahko tudi sami presodimo po tem, da je fant, čeprav še mlad, pazil na vsak dinar in si skrbno spravljajl prihranke. Prav ti prihranki mladega Mlakarja, pa so bili, kot kaže, povod krvavega zločina. Gorjup je bil znan kot velik surovec in nasilnež, ki je bil popreje že dva ali trikrat kaznovan. Ker sta skupaj stanovala, je Gorjup opazil, da ima Mlakar med obleke v kovčku prihranjenih 25.000 din. Da pride do tega denarja, je zasnoval zločinski naklep, ki ga je 10. aprila 1953 zvečer okoli 21. ure tudi storil. Mlakar je takrat že ležal na postelji obrnjen k zidu — če je spal ni ugotovljeno — ko je Gorjup prinesel v sobo sekuro in Mlakarja dvakrat udaril s topim delom sekire po glavi. Ubil ga je na mestu. Nato je truplo zavil v konjsko odejo in ga zavlekel na dvorišče. Tu je privzdignil pokrov greznice in žrtev počasi stlačil vanjo. pokrov pa spet položil nazaj. Ko se je umil in zabrisal vse sledove, je šel spat in je, po lastni izpovedi, kar lepo spal...

Zločin je ostal prikrit, ker ni nihče podrobneje poizvedoval za Mlakarjem. Mislili so pač, da je odšel za zaslužkom drugam ali pa morda tudi čez mejo. Po naključju so zločin odkrili šele 27. marca 1954 ko so izpraznjevali greznico. Gorjup je namreč drugi dan pobral denar in odšel na dopust v Poljčane in Celje, kjer je denar zapravljajl. Med drugim si je kupil tudi obleko. Nekaj deklini, pri kateri je prespal, je kavalirsko podaril

vsi, ki so bili navzoči, lahko videli v Gorjupu neverjetno zakrnjenega in pokvarjenega zločinca. Na prvi razpravi 5. junija lani sploh ni odgovarjal na nobeno vprašanje sodnikov, tožilca ali zagovornika. Trdovratno je gledal v tla in molčal. Niti enemu človeku ni pogledal v oči. Na predlog branilca je bila razprava preložena, Gorjup pa poslan v opazovanje psihiatru, da ni morda duševno neuravnotežen. To je potrdil, da je Gorjup glede duševnega stanja povsem normalen in torej v celoti odgovoren za svoje dejanje. Tudi na drugi razpravi 25. januarja letos je od začetka trmasto molčal, pozneje pa je le začel odgovarjati na posamezna vprašanja, toda skrajno držno in surovo. Svoja dva prvotna zagovora je spet deloma spremenil, in navajal, da je Mlakarja ubil, ker ga je ta zmerjal. Ko je stopila v sodno dvorano njegova mati, je niti niti pogledal, prav tako ne,

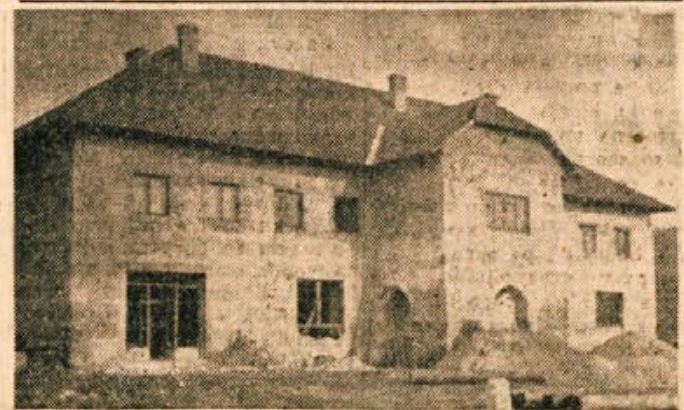
ko je med vrati padla v nezavest. Na vprašanje, kam je dal Mlakarja po uboju, je čimnično rekel, da ga je vrgel v greznico in pri tem odgovoru se še nasmejal. Prav tako se je nasmejal, ko je povedal, da je nato greznico spet zaprl s pokrovcem. Na vprašanje kakšni so njegovi domači, je rekel, da je treba vse postreljati. Glede vlognih tatvin, za katere se je moral prav tako zagovarjati na prvi razpravi, je dejal: »Eh, kaj, to so bile same nič vredne stvari.«

Sodbo okrožnega sodišča, ki se glasi smrt na vislicah in trajno izgubo državljanških pravic, je sprejel ravnodušno.

Za take skrajne izpričnice, ki so poleg tega še nevarni sočloveku in premoženju, kakršnih ne bi veliko našli v sočnih analih, res ne more biti mesta v človeški družbi. Najstrožja kazen, ki jo je izrekle nad njim okrožno sodišče v Novem mestu, je edina pravična kazen za tak zločin.

Mizarsko podjetje Podgorje se lepo razvija

Petelin in obliči sta znaka mizarskega podjetja Podgorje v Sentjerneju, ki je nastalo iz skromnih začetkov 1951, ko je nekaj mošt pričelo z delom v razbiti župi. Kaj kmalu je zrasla ob pomoči oblasti v okviru

V Predgradu ob Kolpi bo kmalu dograjen zadržni dom

ga leta so morali stavbo podaljšati. V ta namen so podrli stari, skrajno neprimerni gasilski dom (tako bomo kmalu, kot kaže, priliči tudi do novega primerne gasilskega doma, ker so ga že pričeli graditi).

Delovni kolektiv tega podjetja pa ne misli ostati samo v tem obsegu. Spet snujejo nove načrte in premišlujejo, kako bi stavbo in tem podjetje še razširili ter dal zaslužek še več ljudem. Vse kaže, da bo treba v doglednem času zidati povsem novo stavbo. Kvalitetni izdelki podjetja jamčijo za nadaljnji razvoj. Toda to ni edina dobra plat tega kolektiva. Še nekaj je, kar dela čast temu kolektivu, namreč da poleg rednih obveznih davatov, ki jih odvaža za družbene potrebe, ob vsaki priliki daje lepe prispevke v denarju ali izdelkih za akcije raznih organizacij in ustanov.

Mizarsko podjetje Podgorje je eno izmed podjetij bodoče šentjernejske komune. Ker so taka dobro stoječa podjetja važen gospodarski in socialni činitelj, bomo v bodoče seznanili naše bralce še z ostalimi podjetji.

Hudokljn, ki budno pazi na podjetje ter skrbe za njegov razvoj.

Delovni kolektiv tega podjetja pa ne misli ostati samo v tem obsegu. Spet snujejo nove načrte in premišlujejo, kako bi stavbo in tem podjetje še razširili ter dal zaslužek še več ljudem. Vse kaže, da bo treba v doglednem času zidati povsem novo stavbo. Kvalitetni izdelki podjetja jamčijo za nadaljnji razvoj. Toda to ni edina dobra plat tega kolektiva. Še nekaj je, kar dela čast temu kolektivu, namreč da poleg rednih obveznih davatov, ki jih odvaža za družbene potrebe, ob vsaki priliki daje lepe prispevke v denarju ali izdelkih za akcije raznih organizacij in ustanov.

Mizarsko podjetje Podgorje je eno izmed podjetij bodoče šentjernejske komune. Ker so taka dobro stoječa podjetja važen gospodarski in socialni činitelj, bomo v bodoče seznanili naše bralce še z ostalimi podjetji.

Odpravimo še to

Na račun čimomajškega kino podjetja je bilo povedanih že veliko opazk, vendar se stvari ne izboljšajo, vsaj za del časa ne. Tako je bilo v tedni kritizirano, zakaj se mladini izpod 16. leta starosti dovoli obisk kina predstav po deveti uri zvečer. Nekaj časa potem je bil red, sedaj pa je spet vse po starem in kaže, da se posamezniki norčujejo iz vseh tozadevnih predpisov.

Težka nesreča v kočevskem rudniku

21. januarja popoldan se je dogodila na rudniku v Kočevju težka nesreča, ki je terjala življenje mladega pričunega delavca Julija Marušiča.

Marušič je bil zaposlen pri sestavljanju vagončkov, takomenovanih »huntov«, naloženih s premogom. Zaradi nepazljivosti je prišel med vagončke in lokomotivo, pri čemer je dobil hude poškodbe na prsih in glavi, katerim je po eni uri podlegel. Krivida za nesrečo pa ni samo zaradi njegove nepazljivosti, pač pa verjetno tudi na prevoznem osebju sploh, ker ne upošteva pri delu dovolj predpisov, ampak

vse bolj po svoje opravlja ta odgovorni posel. Upamo, da bo smrtna nesreča mladega pričunega delavca vspešno metovala.

Pokojni Marušič je bil rojen 1932 v Opatjem selu na Primorskem. V rudniku je bil zaposlen že od leta 1947, prav tako sta tu zaposlena njegov oče in brat. Zaposlil je ženo z majhnim otrokom.

Da je bil mladi Marušič priljubljen pri ljudeh je pokazal pogreb v nedeljo, kakršnega v Kočevju še skoraj ni bilo. Izredno veliko znancev in prijateljev ga je spremljalo na zadnji poti. Ob odprtem gro-

bu so se od njega poslovili predstavniki podjetja in zastopniki množičnih organizacij, v katerih je pokojni aktivno delal. V zadnje slovo mu je igrala žalostinke domača godba na pihala ob zateglih pislih rudniških lokomotiv. M. C.

Ne pozabite: vsak naročnik Dolenjskega lista je ZAVAROVANI

ČEZ 15 DNI,

19. februarja, bo nagradno žrebanje DOLENJSKEGA LISTA

10. februarja

Pri žrebanju bo upoštevan vsak naročnik, ki bo do 10. februarja poravnal celoletno ali polletno naročnino

Žreb bo razdelil 25 NAGRAD ZA PRVO SKUPINO (poravnana celoletna naročnina) in 25 NAGRAD ZA DRUGO SKUPINO (polletna poravnana naročnina).

NAGRADE SO:

I. Skupina

1. radio
2. divan
3. 5 metre kamgarna za moško obleko
4. 18 kg masti
5. 2 m drv
6. 1 voziček
7. 1 voziček
8. 500 komadov opeke
9. ženski gozjerji
10. 10 kg riža
11. 5 litrov olja
12. 10 kg moke
13. 10 kg sladkorja
14. 1 kozica
15. 1 moška srajca
16. 3 m flanele
17. keramika — 2 konja
18. drobilec za orehe
19. servis za kompot
20. 4 steklenice likerja
21. 1 moška srajca
22. 4 steklenice žganja
23. 1 moška srajca
24. čokolada in 1 stek. likerja
25. celoletna naročnina Dolenjskega lista

II. Skupina

1. 1 voziček
2. moški čevlji
3. 1 moška srajca
4. 1 kombiniza
5. 1 kombiniza
6. 1 moška srajca
7. 6 kodelice za kavo
8. 1 kuhalnik
9. 1 moška srajca
10. servis za vino
11. servis za liker
12. podstavek za sadje
13. garnit. škatel za kuhinjo
14. lesena galanterija
15. košara za perilo
16. lesena galanterija
17. 4 steklenice žganja
18. 4 steklenice pelinkovca
19. 1 trajna ondulacija
20. knjige
21. lesena galanterija
22. 4 steklenice malinovca
23. 5 kg mila
24. 1 par nogavic in copate
25. polletna naročnina Dolenjskega lista

Tolažilni dobitki:

1. knjiga: Tisoč in ena noč
2. knjiga: Svet humorja in satire
3. knjiga: Sedmi križ

Ne pozabite poravnati naročnino do 10. februarja!

Tukaj odrežite

DOPISNICA

Znamka za 10 din

UPRAVI

»DOLENJSKEGA LISTA«

Novo mesto

poštai predal 33

ŠAH

VELEMOJSTER VASJA PIRC V KOČEVJU IN RIBNICI

21. januarja letos je v Kočevju odigral simultantko državnih šahovskih velemojstrov Vasja Pirc. Igral je proti 22 najboljšim kočevskim šahistom. Dobil je 29

Pred pričetkom igre je velemojstra pozdravil predstavnik občinske šahovske zveze tovarštva Paradiž. Simultantko je prisostvovalo veliko gledalcev, ki so živo zasledovali potek igre. Med nasprotniki je imel velemojster tudi dve ženske, to je Križajevc in Klaričevc, ki sta med zadnjimi »položili orodje«.

22. januarja je velemojster Pirc igral simultantko proti ribniškim šahistom v Ribnici. Ti so bili znanj trši oreh kot kočevski, saj je izgubil pet partij, remiziral pa eno. M. C.

Šahovsko prvenstvo Črnomlja

Turnir za prvenstvo Črnomlja v letu 1954 je zaradi nekaterih ovir zaključil šele sedaj. V ostri konkurenci je zmagal prvokategornik Kobler. Zmagovalec ni imel lahkega poila. Predvsem je dobro igral Jeršič, potem Ptinec in Malerič. Slabše sta se odrezala Klencenc in Vlahovič. Vidno slabo na turnirju je igrala mladina. Pripomniti pa moramo, da bi njen uprava Dijaškega doma lahko bolj ustregla in jim dala več prostosti ob določenih dnevih, kajti potem bi mladinci še bolje zaigrali.

Prvaki Črnomlja za 1954 je Kobler (12 točk), sledijo Ptinec (11 in pol), Malerič (11), Klencenc (9 in pol), Vlahovič (9), Miketič (8 in pol), Vetrli (6 in pol).

Turnir je bil hkrati pripravava za dolensko šahovsko prvenstvo, ki bo v Črnomlju od 13. februarja dalje. T.

Ne pozabite, da je vsak naročnik »Dolenjskega lista« zavarovan za primer 100-odstotne invalidnosti zaradi nezgode za 40.000 din, za primer smrtni nesreče za 20.000 din.

Zimsko škropljenje sadnega drevja

Pri Kmetijskih zadrugah v Novem mestu je postavljen odbor za dvig sadjarstva. Odboru predseduje prof. Malasek.

Naloga novega odbora je, da na vsem območju mestne občine, po posameznih terenih, poskrbi za čiščenje sadnega drevja, za odstranitev starih in okuženih dreves in pa za obvezno zimsko škropljenje vsega sadnega drevja.

Lastniki vrtov naj pripravijo potrebno količino vode, tako da bodo škroplilne ekipe, ko bodo prišle, imele lažje delo. Po možnosti naj bi tudi sami pomagali goniti brčgalnice, da bi škropljenje bilo čim cenejše. Škroplilci bodo dobili 50 din na uro, škroplivo pa bo po znižani ceni.

Letos ne sme ostati neposkropljeno niti eno drevo, vsa stara drevesa pa je treba brezpogojno posekati.

Odbor za sadjarstvo pri KZ Novo mesto

Prvi letošnji požar v Novem mestu

26. januarja ob šestih zvečer je začelo goreti v podstrešnem stanovanju hiše Josipine Bohte na Kandidski cesti.

Ogenj je nastal v leseni votli steni poleg dimnika. Stanovalci so sicer opazili, da se v stanovanju nabira dim, toda niso mogli ugotoviti, od kod prihaja. Ker pa je dima bilo čedalje več, stena je pa postala vroča, so takoj vedeli, kaj se godi. Poklicani gasilci so bili takoj na mestu in ugotovili stanje. Pripravili so vse potrebno za hitro gašenje, nato pa odprli steno, iz katere je buhnil v sobo velik plamen. Stena je bila sestavljena le iz dveh vrst suhih desk in je gorela ko slama. Ko je ogenj dobil dovolj zraka, se je močno razrasel, toda gasilci, ki so bili na to pripravljeni, so ga hitro ugasili. Vendar je škoda okrog 100.000 din.

Če bi stanovalci ne bili ob pravem času opazili dima in ne poklicali gasilcev, bi bil ogenj ponoči lahko, usoden za vso hišo in stanovalce.

Poštenje še ni umrlo

V naše uredništvo je prišel Edvard Mesojdec in s hvaležnostjo povedal, kaj se mu je zgodilo v letelu Metropol v ponedeljek 3. januarja. Tega dne je priel v Novo mesto na sejem. Zjutraj se je mudil v navednem hotelu in, ko je šel, je pozabil denarnico. Kmalu je ves prestrašen pritekel nazaj toda strah je bil odveč. Uslužbenci Metropola so denarnico našli, jo spravili in mu jo takoj vrnili. Za njihovo poštenost se jim javno zahvaljuje.

KIJO

Kino KRKA Novo mesto
Od 4. do 7. februarja: francoski film Hudob v letu dnevno, 50 dinarjev, in sicer takoj, ko zasede prostor.

Kino Črnomelj
Od 8. do 9. februarja: Afriška kraljica
Od 10. do 13. februarja: Dvoboj pri srebrnem peaku

Kino Ložni potok
5. in 6. februarja: Smoky

Dežurna zdravniška služba
Od 7. februarja ima dežurno zdravniško službo dr. Vodnik Milvo. Od 7. do 14. februarja dr. Spilner Adolf. Dežurna zdravniška služba se začne o 7 zjutraj in se zaključuje zadnji dan dežurstva ob 7. uri zjutraj.

Sejni

V Smarjeti boo sejni 17. februarja, 13. maj in 15. oktobra 1953.

Na podlagi 15. člena 2. in 15. točke Zakona o obinskih ljudskih odborih (Uadni list LRS št. 19-88-32) na sodlaji 7. 9. in 15. člena Odloka o sejmih in sejmekem redu in območju okraja Novo mesto, ki ga je izdal 5. oktobra 1954 pod delovno številko I. — 8734-3-54 je občinski ljudski odbor Smarjeta na 24. sejni dne 10. 12. 1954 sprejel

Odlok

o ureditvi sejmista v Smarjeti, o pobiranju pristojbin za živino in drobnico ter o pristojbini prodajnega mesta zavzetega prostora na sejmistu.

1. člen
Prostor za sejmje se določi v Smarjeti na travniški parceli št. 2646-1, vložna številka 1103 k. o. Gorenja vas, v izmeri 62 arov, list SLP.

Sejmiski prostor mora biti uredjen takole:

1. Za govejo živino mora biti razdeljen prostor s pregradami na polovico zgoraj navedene parcele.

2. Za drobnico, ovce in stojnice na ostala polovica parcele brez pregrad.

3. Za uporabo prodajnega mesta (stojnice) mora plačati prodajalec od kvadratnega metra dnevno 50 dinarjev, in sicer takoj, ko zasede prostor.

Sejmeste pristojbine za živino in drobnico se določijo in plača takole:

1. od glave goveje živine ali konja po 40 din dnevno,

2. od teleta, ovce, koze ali prašiča starega nad 3 mesece po 20 dinarjev dnevno,

3. od mladih prašičkov starih do 3 mesece pa po 10 dinarjev dnevno po komadu.

Zahvala

Zahvaljujemo se sosedom in dekletom, ki so spremljali na zadnji poti našo hčer in sestro Vido. — Družina Nemančič.

MALI OGLASI

Posestvo s 4 ha zemlje, hišo, gospodarskim poslopjem in stroji v Zagradcu št. 1 pri Grosuplju, ob cesti, 5 minut od železniške postaje Mlačevo, prodam skupno ali posamezno. Poizvedbe pri Tomlje Josipu, Dol. Toplice 46.

Prodajam enostanovanjsko hišo v Črnomlju št. 115, dve sobi in kuhinja, velik sadni vrt in gospodarsko poslopje. Vprašajte pri Stonič, Črnomelj št. 3.

Kupim mlatnico z gepljem ali brez v dobrem stanju. Ponudbe na upravo lista.

Napredaj je dobro ohranjena lahka kočija. Vprašajte v Kmetijski zadrugi Dobrava p. Skočjan.

Gibanje prebivalstva v Novem mestu

Pretekli teden je bilo rojenih 17 dečkov in 28 deklic. Poročili so se: Bartol Jože, kletar, in Kljubar Silva, šivilja, oboja iz Ločnje. Saj Franc, kmet iz Dol. Kamenja, in Kebel Jožefa, gospodinja iz Dol. Karteljevega. Spletič Milvo, gozdarski tehnik iz Novo mesta, in Mlakar Danica, študentka iz Ljubljane. Avsec Lado, uslužbenec iz Ljubljane, in Trampuš Ivanka, serviska iz Novoga mesta. — Umrla so: Škerlj Zdenka, otrok, 4 mesece, iz Novoga mesta. — Srčnim mamicam čestitamo!

mesta, Bebar Franc, upokojenec, 94 let, iz Breško-Krmeč. Majcen Pepca, gospodinja, 57 let, iz Mokronoga.

V KOČEVJU

Od 22. do 29. januarja so bili rojeni 3 dečki in 2 deklici. Poročili so se: Vučko Anton, delavec, mesta — deklco, Hribar Jožefa iz Novoga mesta — deklco, Ofak Justina iz Gorenja pri Kočevju — dečka, Crnič Marija iz Gribel pri Gradcu — deklco, Knava Rozalija iz Novoga kota pri Dragi — deklco, Šušter Marija iz Dolže — deklco, Slak Stefka iz Senta Lovreca — deklco, Kotar Katarina iz Anpenka pri Sentjerneju — deklco, Grubačević Marica iz Kuljaj pri Radatovcih — deklco, Čvetkovič Marija iz Zuzemberka — dečka, Zabkar Alojzija iz Podulce pri Raki — dečka, Nose Marija iz Repče pri Trebnjem — dečka, Sinkovec Marija iz Brežine — deklco, Šušterič Pepca iz Pristave pri Sentjerneju — deklco, Matko Ivanka iz Gor. Suhadola pri Brusnicah — deklco, Grobčiček Vida iz Krškega — dečka, Miklavčič Antonija iz Dobrave pri Skočjanu — dečka, Lindič Marija iz Novoga mesta — deklco, Jeršek Ljudmila iz Hrusevca pri Straži — dečka, Kramar Danica iz Nove lipe pri Vinici — deklco, Stamefaj Marija iz Prečine — deklco, Veržot Zora iz Metlike — deklco, Kršič Vera iz Kozjaka pri Mirni — dečka, Adleščič Marija iz Črnomlja — deklco, Gortnar Marija iz Novoga mesta — deklco, Rošan Angelca iz Novoga mesta — deklco, Junc Julka iz Oboča ob Krič — deklco. — Srčnim mamicam čestitamo!

O Trdinovih krčmah in Marantetovi Marički iz Št. Petra

V skoraj tridesetih letih, ki jih je preživel Trdina na Dolenjskem, v tej glavni in najvrstnejši koreniki Slovenstva, kakor jo je označil v lastnem življenjepisu, je zbral o Dolenjski in njenem človeku ogromno dragocenega gradiva, s kakršnim se ne more ponasati noben drug predel naše domovine.

Ze Trdinovo prvo stanovanje pri krčmarju Virku, po domače »Cilindru«, v Bršljinu je bilo za njegov namen, študirati dolenjskega človeka, zelo primerno, kajti v gostilni so se dan na dan, posebno pa ob semenjih dneh zbirali najrazličnejši ljudje. Sčasoma je pisatelj še razširil delokrog in jo mahnil zdej proti Mirni peči ali Toplicam, zdej proti

Marička June

Kostanjevici, Gorjancem in Beli krajini. Tudi na potovanjih je rad posejal po priljubljenih kmečkih krčmah, in prisluskoval nepriljubljenim ljudskim pogovorom, si zapisoval zanimive misli, lepe rečenice in nove besede, posebno pa svoja opažanja. Marsikatera teh krčmah ni več, ker je v teku let izginila s hišo vred brez sledu, marsikatera je spremenila lastnika ali pa je že davno opuščena, toda ker si je Trdina pridno beležil tudi imena krajev in ljudi, kjer je hodil, se dajo s pomočjo ljudskega izročila in drugih virov prav lepo ugotoviti tudi še danes.

Prva leta bivanja na Dolenjskem je večkrat krenil v bližnji Celje. — Trdina jo imenuje rajši z lepim starim imenom Lastovče. Tu je na današnji številki 17 v

skromni hišici blizu Krke krčmarila v Jarčevi hiši najemnica Katarina Lesar. Pisatelj je bilo zelo všeč, ko mu je ob nekem obisku Lesarica postavila na mizo cvetice. Pohvalil jo je, češ da so Dolenjke dosti prijaznejše kakor Gorenjke.

Potujoč proti Toplicam se je rad ustavljal pri umnem in poštenem krčmarju Jeriču v Dol. Straži, kjer je danes Petrova gostilna. Trdina je o njem slišal veliko lepega, še preden ga je spoznal. Potem se je prepričal, da toči v resnici dobro vino in je to tudi zapisal v bajki Zaklad. Jerič je bil sicer krojač, pa je tudi točil vino.

Marsikaj zanimivega je slišal, kadar je bil gost gostilničarke Campovke v Spod. Kamencah ali radoznalega samouka Jožeta v Jablanu ali bogatega Rusa v Mirni peči, ki se mu je po domače reklo pri Sedecu. Danes je tam Potočarjeva gostilna.

Zelja, zvedeti kaj več o Prešernu, ki je med leti 1833-40 zahajal na obiske k prijatelju A. Juncu na Prežek, pa je večkrat gnala Trdino k Ivanu Petriču v Gotno vas. Ta je bil v mladih letih oskrbnik na Prežeku, v Trdinovih časih pa je bil tajnik šmihelske občine in je imel hkrati gostilno takoj za mostom čez Težko vodo, na desni strani. Hišica je bila med zadnjo vojsko porušena.

Kje je bila Crnetova gostilna, v kateri so se ustavljali vozniki na poti čez Gorjance v Belo krajino in tudi pisatelj, mi ni znano.

Tudi na poti proti Sentjerneju je bilo nekaj vabljenih »stacijonov«. Kjer je danes visoka Medvedova hiša (Ločenska cesta, nasproti Koširjeve gostilne), je svoje dni stala nizka lesena hiša, kjer se je reklo pri Kočijaževih. Tudi tu so se radi ustavljali predvsem furmani. V Ločni so lačnega popotnika vabili okusno pripravljene raki gostilne Franca Jermana. Tudi te hiše ni več, nova pa je zgrajena nekaj metrov bliže mestu. Po gostilničarjevi smrti se je Trdina poročil z vdovo in z njo prav srečno preživljal skoraj 10 let. Prvega moža svoje žene pa je upodobil kot krčmarja Permana v že imenovanem zakladu. — V Št. Petru, današnjem Otočcu, je na levi strani ob cesti vabila gostilna bogatega Gašperčka, to

je Gašperja Udovča. Po njem je gostilno prevzel znani šaljivec iz Zdinje vasi — Bojanc, ki je imel za ženo Udovčovo hčer. Danes je tam Vidrih.

Ce je Trdina nadaljeval pot, si je vsaj kdaj ogledal tudi gostilno »silnega bogatina« Antona Anderliča v Beli cerkvi, kjer je pozneje gospodaril znani Anderličev zet Majzelj. Domače ime za Anderliča je bilo Konda. — Kot nepopustljiv narodnjak pa se je Trdina najbrž ogibal gostilne bogatega župana in dež. poslance Zagorca v Sentjerneju, kajti le-ta se je rad družil z nemškutarji. V nekdanji Zagorčevi hiši ja zdaj že drugi rod Recljev.

Toda iz Št. Petra smo prav za prav krenili naprej nekoliko prehitro. Tam je bila svoje dni zlasti dijakom, profesorjem in uradnikom močno simpatična gostilna Antona Jurmana; po domače Maranteta. Hiše ni več, ker je 1887 pogorela. Nekdo je bila to št. 7, danes pa stoji na njenem mestu Bevečeva hiša št. 13.

A. Junc (1810—1880) je bil mizar. Po poroki je z ženo, Moharjevo Terezijo iz Srednjega Grčevja, odprl najprej krčmo v hiši, ki je stala na levi strani ceste nasproti otopkega gradu. Pozneje sta se preselila na št. 7. Ker sta bila delavna in podjetna, sta si precej opomogla in Anton je postal celo šentpetrski župan. Junc se je ukvarjal tudi s tistimi časi precej razširjenim načinom zdravljenja »s homeopatijo«. V kratkem je zaslovel in s svojim zgledom

pridobil za homeopatijo tudi župana v Beli cerkvi Jurmana, to je Jakoba Košaka, očeta znanega novomeškega gostilničarja.

Junc je imel tri lepe hčere: Lepotica Alojzija je umrla za jetuko, stara komaj dvajset let, leto preden je Trdina prišel na Dolenjsko; Marička je bila zelo prikupne zunanosti in bistroumna, vendar je tudi ona umrla stara komaj 24 let (1878); pet let za njo je za isto boleznijo umrla tudi najmlajša — Terezija, prav tako komaj 23-letna.

Trdinji je Marička ugajala, ker je bila kljub lepoti skromna in prijazna in ker je rada brala domače pesnike. Razgovore z njo si je zabeležil v note in jih kasneje tudi uporabil, ko je pisal doslej še neobjavljene Rože in trnje in Slovenske novele. Tu je v Smolnikovi Milki (ZS XX IX, 95) delno upodobil Maričko, nanjo pa je mislil najbrž tudi, ko je opisoval Zinko XX v noveli Ivan Slobodinj. Lepo pa se je odzvalil njenemu spominu tudi v Ljubljanskem Zvonu 1895, 719, kjer piše:

»Bila je krasne rasti in beglega, ljubečega obraza, da malo takih. Tudi ona je nosila parazol in lepo obleko, ali si jo je tudi zasluzila. Marenretova krčma se je povzdignila z njeno skrbjo, da je spadala med najboljše na deželi. Krčmarila je Marica največ sama. Točila je prav dobro vino, znala pa je tudi izvrstno kuhati, streči ljudem in dati vsakomur pravi odgovor...«

Mnoga mati najraje izdela otrokom črna copate, kajti naredi jih dovolj trpežne, a tudi skoraj zastoj iz ostankov blaga, platna, flanelne ter stare klobočevine.

Narišimo so otrokovi nogi podplat in urežimo več kosov klobočevine, ostankov sukna ali drugega močnega blaga leve in desne podplate. Kroje gornjega dela tako povečamo, da bodo približno 2 do 3 cm večji kot podplati, če jih pri oznaki »x-x« spnemo.

Urežimo levi in desni gornji del copatke, pri »x« na dodajmo kakšen centimeter blaga za rob. Enako urežimo še podlogo iz flanelne ali blaga ter 1 1/2 metra traku. Tega potrebujemo za robove in naj bo posevno urezan ter dovolj močan. Približno 1 meter močnega keper-traku rabimo še za spodnje robove gornjih delov.

Podplate šivamo z dreto najprej gosto sem in tja, nato pa z dreto še obzankamo rob pod-

Otroške copate

plata, da se ne pulijo nitke. Z rednimi šivi spnemo gornji del s podlogo in priložimo trak na gornje robove najprej na desni strani, ga upognemo preko robu navznoter ter še znotraj z redkimi šivi spnemo. Gornji del se šivamo v peti, robova zapognemo ter na gosto pošlijemo, da ne bo žulil pete. Keper trak prepognemo ter ga priložimo približno 1/2 centimetra od spodnjega robu vrhnjega dela. S tem je copatka v glavnem gotova. Za ojačanje v imeno (še preden smo jo sešili v peti in priložili keper trak) našiti kapice iz močnejšega blaga ali za okras iz žamet. Z mikro krpjo zlikajmo šive, keper trak pa obrnimo navzven ter zlikajmo.

Prilisti je treba le še keper-trak s podplatom. Rob vrhnjega dela podvihnemo trak pa šivamo na podplat z dreto ali močnim sukanceem in z dvema šivankama, da dobimo šive, kot jih dela šivalni stroj. Vse, od koder sega podplat, šivamo dela točno skupa, sprajda ob kapici pa vrhnji del nekoliko naberemo, da izstopi kapica in je pestom v copatkah prostorno.

Tako izgotovljeno copatko pomorimo, priložimo zanko in gumb. Če ste šivale točno in skrbno, se tako izdelan copat ne bo niti sezval niti »zvrnil« v peti ter ga bo otrok precej časa nosil.

Kakšna je ameriška demokracija?

Newyorška policija je aretirala 22-letno Ramono Bau-champs, ki je s pištolo v roki vdrila v neko trgovino in vzela obleko, vredno 20 dolarjev. Žena je na policiji izjavila, da je njenega dejetja kriva revščina. Ima dve leti starega otroka, ki je vnoomer jokal, ker je bil lačen. Ze tretji mesec ni plačala stanovanja in gospodar jo hoče vreči na

cesto. Mož pa je že leto dni brezposlen.

Toda obupna žena je naletela na gluha ušesa. Te dni čaka sodbe in medtem se mnogi bogati tatovi, čislani, ugledni in spoštovani, sprehajajo po ameriških bankah, pijejo coctails v bogataških klubih in celo sodijo v senatu ali Kongresu.

Vzgojna svetovalnica

B. L. iz C.
Vprašujete, zakaj ni ostrejša cenzura pri filmih, ki so neprimeri za mladino.

Vem, da ustrezem tudi drugim, če povem nekaj besed o tem, kako je s kinom, ki ga mladina tako rada obiskuje in gleda včasih neprimerne filme.

Nedvomno drži, da imajo filmi vzgojno poslanstvo tudi za mladino, seveda če so psihološko utemeljeni, umetniško vredni in po idejni vsebini pozitivni. Napačno je mnenje, da bi morali mladini prepovedati obisk filmov. Prepovedo ga taktat, ko vemo, da je film vsebinsko slab in bi otroku škodil. Strinjani se z vami, da bi morala biti tu vsekakor ostrejša cenzura. Kako je torej s tem vprašanjem? Predšolski otroci ne spadajo v kino, saj ne morejo razumeti filma; prizori, ki se naglo menjajo na platnu, prej škodijo kot koristijo. Sicer sami rešijo situacijo bolje od staršev, ko — zaspijo. Filmov za predšolsko mladino je prav malo. Tudi šolski otroci čestokrat ne razumejo vsebine in je prav, da si ogledajo film tudi starši, ki jim vsebino razložijo.

Se bolj kot starši so za to nalogo poklicane naše šole. Dejstvo je, da otroci radi obiskujejo filmske predstave in tudi neprimerne. Naši vzgojitelji v osnovnih šolah in gimnazijah bi se morali zavestno, da opravljajo dobro vzgojno delo, če se z otroki ali dijaki razgovarjajo o filmu, ki so jih gledali. Ne bilo bi odveč uporabiti eno tedensko uro za razgovor o filmu. V Franciji imajo ta način vzgoje potom filma vpeljan že od leta 1933. Obstaja tudi poseben filmski klub za otroke od 6. do 12. leta,

ta, ki skrbi za programe, primerno otrokovi razvojni stopnji. Značilno je to, da imajo po vsaki predstavi razgovor z otroki, v Parizu celo dvakrat tedensko. Udeležba je velika, kar pomeni, da si otrok to želi — in tu je ena vrsta vzgojnega dela za mladino. Klub ima že 800 otroških filmov. Film je za otroka strast in je vprašanje, kako zajeziiti pretirano obiskovanje predstav? Prepovedati obiska filmov ne moremo, ker je treba pri otroku vzgajati tudi kritičen odnos do filma samega, vzgajati je treba okus, in naloga šole in staršev je usmerjanje otroka v to, da se bo sam navadil ločiti zrno od plevela. Lega kritičnega odnosa pa otrok ne more dobiti, če mu prepovedamo obiskovati filmske predstave, pač pa je treba preprečiti škodljive posledice filma in tu je razgovor s starši ali vzgojitelji (učitelji in profesorji slovensčine, filmski krožki, mladinska organizacija itd.) nujno potreben. Dolžnost staršev je, da skrbno pazijo, kakšne filme obiskuje otrok. Zlastno je, da se nekateri starši za to ne zmenijo in mislijo, da je film že dober če ni prepovedan. Žal, temu ni tako. Dogodi se tudi, da mora mati »po opravih«, otroka pa pošlje v kino in se ne zamfma, kakšen je film, ali je primeren za njegovega otroka, in kakšne posledice ima škodljiv film za mlado rast. Primeren film je otroku nagrada za delo; zatočišče pa ne sme biti slab film, kjer se življa v nagonih najnižje vrste Res je tudi to, da mladina hodi v kino in obiskuje katerikoli film zato, ker ji po šolskem delu ne nudimo boljše zabave. Na Danskem in v Angliji so uvedli posebno vladne komisije za otroški film. Statistika iz Anglije pove tole: Od 7 milijonov otrok jih devet desetim redno obiskuje film enkrat tedensko, 1,700.000 redno po čvrtkrat tedensko, nad pol milijona pa po trikrat; slednji torej redno presedajo 8 ur v kino — to je dva šolska dneva! Švicarski pedagog Schwarz ugotavlja, da so za to predvsem krivi starši, če otroci obiskujejo slabe filme, ki jih pogosto privedejo v kriminal. Res je, da pri nas mnogo ugotavljamo, premalo pa storimo glede rešitve tega resnega vprašanja. Vsekakor je nujno, da osnujemo posebne komisije, ki bodo tudi v manjših krajih cenzurirale neprimerne filme, čeprav nimajo gesla »Mladini neprimerne« — od zgoraj!! —an.

Praprotno je koristna rastlina

Drugje po svetu ne gledajo na praprotno tako omalozevalno, kakor pri nas. Pri nas je praprotno plevel, ki je kvečjemu uporaben za stelo. Ljudje v francoski pokrajini Normandiji pa meljejo njene sladke in sočne korenine in jih mažejo na kruh, kajti v njih je precej sladkorja. V Sibiriji spet mešajo praprotno korenine s sladom pri izdelovanju piva. V Indiji nekatere vrste praprotno uporabljajo kot dodatek k ostali hrani. Na otokih Indijskega oceana pa imajo ljudje iz praprotni spletene pletiva gnezda za največjo slaščico. Na Japonskem, v Perziji in v Avstraliji jedo z največjim užitekorn korenine vseh vrst praprotni, ki tam uspevajo. Iz neke posebno lepo dišeče

praprotni pripravljajo v Sibiriji nadomestek za drag kitajski čaj. Pa ne samo kot hrano, tudi kot zdravilo se uporabljajo sokovi praprotni. Njeno zdravilno vrednost so poznali že v davnih časih. Sok praprotni, ki vsebuje mastna in eterična olja, se uporablja kot zdravilno sredstvo za preganjanje glist. Laska in kosmatine praprotni pa uporabljajo na Kitajskem za ustavljanje krvi. Tudi v gospodarstvu je uporabljajo, ker ima dobro lastnost konzerviranja. V Angliji zavijajo sadjarji in trgovci sadje v praprotno listje, ker ga ohranjuje svežega in obvaruje pred plesnobo in gnitjem. Prav tako shranjujejo krompir v kleteh, ki so obložene z listjem te koristne rastline.

SLEPO ZAUPANJE
»Srček, ti si edina ženska, ki sem jo doslej poljubil!«
»Oh, saj ti rada verjamem!«
»In tudi edina, ki mi to verjame.«

VZTRAJNOST
Kupec stoji v trgovini pred policami, polnimi bal. Stoji in stoji že ves ljubi dan. Nazadnje mu pa le pravi prodajalka:
»I, kaj pa vendar čakate?«
»He, he: čakam, da bodo cene padle...«

TUDI ŽELJE SE USTAVIJO
»Veš, Meta, je že tako na svetu — čimveč človek ima, toliko več bi rad še imet.«
»Ne bi rekla. Ti še nisi imela trojčkov kot jaz...«

SE SONCE NI ZMERAJ DOBRO
»Ko sem jo poročil, sem ji rekel le »sonce mojega življenja...«
»In zdaj?«
»Hm, najprej me je preveč grela, potlej je pa z drugim mrknula.«

IZ STARIH ČASOV
»Vitez Kazimir, kako pa da ste danes brez oklepa?«
»Veste, vitez Jurij, iz previdnosti; vzel sem namreč — rucino...«

OJ, TI CIGANI...
Zaljubljeni Fridolin, ki ni posebno prikupen, bi si le rad pridobil Pepino srce, pa pravi:
»Veste, Pepa, kot otrok sem bil prav čeden dečko, potem so me pa ti preklemani cigani ukrkali in zamenjali.«

Tukaj odrežite

NAROČILNICA

Naročam 1 izvod tednika »DOLENJSKI LIST« na naslov:

Ime in priimek: _____

Poklic: _____

Kraj: _____

Pošta: _____

Casopis pošljite na gornji naslov od dne _____ naprej. — Naročnino bom redno plačeval po položnici — osebno — četrtletno — polletno — celoletno vnaprej (nepotrebno prečrtajte). Naročilnica velja do moje pisarne odgovodi lista.

Dne _____

lastnoročni podpis _____

Martin Krpan

Krpan mu odgovori: »Če nisi z Bogom še spravljeno, urno s' tani, kar imaš; moja misel ni, dolgo čakati, mudi se mi domu — peč; tvoje besede so mi obudile v srcu živo željo do svoje kočice in do svoje peči; ali poprej ven — ne pridem, da tebi vzamem glavo. Pa ne z meri! To mi je naročil moj gospod, cesar; jaz nisem vedel ne zate ne za tvoje velikanstvo in za vse krvave poboje. Prijezdi bliže, da si podava roke; nikoli si jih nisva poprej, nikoli si jih ne bova pozneje; ali pravijo, da Bog nima rad, če pride kdo z jezo v srcu pred sodni stol.«

Velikan se nekoliko začudi, ko to sliši. Naglo prijezdi ter mu poda svojo debelo roko. Krpan mu jo pa tako stisne, da precej kri izza nohtov udari.

Brdavs mali zarez, vendar nič ne pravi, ampak misli si: ta je hud in močan; pa kaj bo — kmet je kmet; saj ne zna bojevati se, kakor gre funakom.

Urno zasukneta vsak svojega konja in dirjata si od daleč zopet naproti. Brdavs visoko dvigne meč, da bi že o prvem odsekal sovražniku glavo; ali ta mu urno podstavi svoj kij, da se meč globoko zadere v neko lipovino; in preden ga velikan more izdreti, odjaha Krpan z mal kobilice, potegne B. davsa na tla, pa ga položi, kakor bi otr' u v zibel deval, ter mu stopi a vrat in reče: »No, zdaj pa le hitro noli en očenasek ali dva pa svojih grehov se malo pokesaj; izpovedal se ne boš več, nimam časa dolgo odlašati, mudi se mi domo

za peč; znaj, da bomaj kam, da bi zopet al zvon, ki poje na Vrhu pri Sveti Trojici.« To izreče pa vzame počasi mesarico ter mu odseka glavo in se vrne proti mestu.

Dunajčan, ki so do zdaj le od daleč gledali, pridrejo k njemu, tudi sam cesar mu pride naproti pa ga objame spricho ljudstva, ki je vpilo na vse grlo: »Krpan je nas otel! Hvala Krpanu, dokler bo Dunaj stalle

Krpanu se je to kaj dobro zdelo, da je dosegel toliko čast, in držal se je na svoji kobilici, kakor bi šel v gostje vabiti. Saj se je tudi lahko; še tu med nami, če kdo kakega lopca ali belouško ubije, že ne ve, na kateri gl m bi jo obesil, da bi jo videlo več ljudi.

Ko prijo v cesarsko posloptje vsi kr voj-kobilica ima pa samo eno sedlo! Pa tudi ne bi bilo skovodje in vsa prva gospoda s Krpanom, spregovorijo najnaprovo sam cesar in pravi: »Zdaj si pa le niso vajene od petih zjutraj do osmih zvečer cika izberil! Dam ti, kar želiš, ker si zmogel tolikega sokoka, cika coka s konjem. Če se to prav do dobrega vražnika in otel deželo in mesto velike nadloge in vse premisli, menda bo najbolje, da vas ostane cenesejal. Nimam take stvari v cesarstvu, da bisarična, meni pa vdovstvo, čeravno prav za prav dejal: ne dam ti je, če jo hočeš; celó Jerico, moje dosti ne maram zanje; ali kar Bog dá, tega se čloedino hčer, imaš na ponudbo, ako nisi že oženjen.« vek ne sme braniti.

»Oženjen sem bil, pa nisem več,« odgovori Cesarica pa še zdaj ni bila pozabila košate lipe Krpan; »rajnica je umrla, druge pa nisem iskal. nad kamnito mizo na vrtu; zato je tudi ni bilo Sam ne vem, kako bi vendar, da bi ne bilo napak, zraven, poslušala pa je za vrati, kakor imajo žen-Bogu in dobrim ljudem pa všeč. Vašega dekleta ske navado, ki bi rade vse izvedele. Ko sliši, da sem že videl. Če je tudi še tako pametna, kakor je cesar ponuja Krpanu svojo hčer v zakon, pride tudi lepa, potlej naj se le skrje moja babnica pred njo ona in pravi: »Ne boš je imel, ne! Lipo si mi iz-vseh rečh. Dobrote res da je navajena, tistega ne pridli; hčere ti pa ne dam! Ljubezni moj mož, bom dejal, ker je od bogate hiše doma; pa saj na menda da ti je kri v glavi zavrela — ne morem ti Vrhu pri Sveti Trojici spet nismo zgolj berači; pri dobrega reči — da govoriš take besede, ki sam donas tudi skozi vse leto visi kaj prekajenega na rač-bro veš, da so prazne ena in druga. Pa tudi vas naj nju. Samo to ne vem, kako bo. — Nesla sva bila bo sram, vas, gospodje! Grdo je takó, da se mora z Marjeto v oprtnih košeh enkrat grozje v Trst, kmet za vas bojevati! Še dandanes bi lipa lahko

stala, pa tudi velikan več ne imel glave, ko bi vi kaj veljali. Pa saj vem: kar so se obabili moške, je vsaka baba neumna, katera se omoži! Res je, Krpan, otel si cesarstvo in tudi Dunaj si otel; zato boš pa dobil vina sod, ki drž petdeset malih véder, potem sto in pet pogač, dvajset janjev; in pa osem in štirideset krač ti bomo dali. Dobro me poslušaj! To moraš pa vse domu na Kranjsko spraviti, ako hočeš. Prodati pa ne smeš cepéra, ne tukaj ne na potu. Kadar boš na Vrhu pri Sveti Trojici, potlej pa stóri, kakor se ti zdi. In ker zdaj nimamo tukaj nobenga Brdavsva več, menda ne bo napak, če osedlaš imenitno svojo kozico, ki praviš, da je kobilica, pa greš lepo počasi proti Vrhu. Pozdravi mi tamkaj vse Vrhovščike, posebno pa mater županjo!

Cesarica je to izgovorila pa je šla precej spet v svoje hrame. Vseh gospodov je bilo jako sram. Kaj bi jih pa tudi ne bilo? Prebito jih je obrenkala; prav kakor takim gre! Krpan se je pa držal, da je bil skoraj hudemu vremenu podoben. Kakor bi se za Mokrce bliskalo, tako je streljal z očn.i i od srditega čela; obrvi so mu pa sršele ko dve metli. Da te treni, kakó je bilo vsem okoli njega čudno pri sreul! Se cesar je plaho od strani gledal, cesar! Pa ve — ker s' bila vedno velika prijateljja, zato se počasi predrzne in reče mu: »Krpane, le ti molči; midva bova že naredila, da bo prav!«

an ga pa nič ne poslušaj, temveč zadene si na desno ramo kij, na levo pa mesarico, stopi k durim in reče: »Veste kaj? Bog vas obvaruj! Pa nikar kaj ne zamerite!«

Na te besede prime za kijuko, pa kakor da bi hotel iti,

stala, pa tudi velikan več ne imel glave, ko bi vi kaj veljali. Pa saj vem: kar so se obabili moške, je vsaka baba neumna, katera se omoži! Res je, Krpan, otel si cesarstvo in tudi Dunaj si otel; zato boš pa dobil vina sod, ki drž petdeset malih véder, potem sto in pet pogač, dvajset janjev; in pa osem in štirideset krač ti bomo dali. Dobro me poslušaj! To moraš pa vse domu na Kranjsko spraviti, ako hočeš. Prodati pa ne smeš cepéra, ne tukaj ne na potu. Kadar boš na Vrhu pri Sveti Trojici, potlej pa stóri, kakor se ti zdi. In ker zdaj nimamo tukaj nobenga Brdavsva več, menda ne bo napak, če osedlaš imenitno svojo kozico, ki praviš, da je kobilica, pa greš lepo počasi proti Vrhu. Pozdravi mi tamkaj vse Vrhovščike, posebno pa mater županjo!

Cesarica je to izgovorila pa je šla precej spet v svoje hrame. Vseh gospodov je bilo jako sram. Kaj bi jih pa tudi ne bilo? Prebito jih je obrenkala; prav kakor takim gre! Krpan se je pa držal, da je bil skoraj hudemu vremenu podoben. Kakor bi se za Mokrce bliskalo, tako je streljal z očn.i i od srditega čela; obrvi so mu pa sršele ko dve metli. Da te treni, kakó je bilo vsem okoli njega čudno pri sreul! Se cesar je plaho od strani gledal, cesar! Pa ve — ker s' bila vedno velika prijateljja, zato se počasi predrzne in reče mu: »Krpane, le ti molči; midva bova že naredila, da bo prav!«

an ga pa nič ne poslušaj, temveč zadene si na desno ramo kij, na levo pa mesarico, stopi k durim in reče: »Veste kaj? Bog vas obvaruj! Pa nikar kaj ne zamerite!«

Na te besede prime za kijuko, pa kakor da bi hotel iti,